

Tüketici Kredilerine ve Kredi Kartı İşlemlerine Uygulanan Akdi ve Temerrüt Faizleri Oranları

Türkiye Bankalar Birliği (TBB) tarafından 3 Temmuz 2014 tarihinde İstanbul'da düzenlenen, "Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları İçin Uygulanan Akdi Faiz ve Temerrüt Faizi Oranları" konulu konferansta yapılan konuşma metnidir.

Prof. Dr. Seza Reisoğlu*

A- Giriş

Tüketici kredileri, Tüketicinin Korunması Hakkında 4077 sayılı ve 6502 sayılı Kanunlarda düzenlenmiş olup, bu Kanunlarda tüketici kredilerine uygulanacak faizlere değinilmektedir. Keza Kredi Kartı işlemlerine uygulanacak olan 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununda da uygulanacak faizlerle ilgili düzenleme bulunmaktadır.

Uygulanacak akdi ve temerrüt faizleri ile ilgili genel yasalar, T. Borçlar Kanunu (md.88 ve 120), T. Ticaret Kanunu (md.8, 9 ve 19/2) ile 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizi Hakkında Kanun (md.1 ve 2), Özel Yasalar ise Bankacılık Kanunu (md.144) ile Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu (md.26/3) dur. Bu konuda çok tartışılacak Yargı kararları da değerlendirilecektir.

B- Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunlar İle Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununda Faiz İle İlgili Düzenlemeler

I- Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunlar

6502 Sayılı Kanun 28 Mayıs 2014 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, bu tarihe kadar verilen tüketici kredilerine 6502 sayılı Yasanın geçici 1. madde çerçevesinde Yürürlükten kalkan 4077 sayılı Yasa uygulanacaktır.

Geçici Madde 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam eder.

(2) Bu Kanunun Yürürlüğe girdiği tarihten önceki tüketici işlemlerine, bunların hukuken bağlayıcı olup olmadıklarına ve sonuçlarına bu işlemler hangi Kanun yürürlükte iken gerçekleşmiş ise kural olarak o Kanun hükümleri uygulanır.

Ancak:

- Bu Kanunun Yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulan ve halen geçerli sözleşmelerin bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlük tarihinden itibaren uygulanmaz.
- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce işlemeye başlamış hak düşürücü süreler ile zamanaşımı süreleri dolmamış ise bu Kanunda öngörülen sürenin geçmesiyle hak düşürücü süre veya zamanaşımı süresi dolmuş olur.

* Türkiye Bankalar Birliği Hukuk Başdanışmanı.

(3) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna dayanılarak çıkartılan yönetmelik ve diğer mevzuatın, bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

a) 4077 Sayılı Yasaya Göre:

Tüketici kredisi sözleşmelerinde (md.10).

- Faiz ve diğer unsurlar ile birlikte toptan borç,
- Faizin hesaplandığı yıllık oran,
- Ödeme tarihleri... faizler... ayrı ayrı belirtilen ödeme planları,
- Akdi faiz oranlarının yüzde otuz fazlasını geçmemek üzere gecikme faizi yer alacaktır.

Bireysel müşteriler ile bankaların yaptıkları sözleşmelerin tüketici kredisi sözleşmesi sayılması için sözleşmede bu hususun açıkça belirtilmesi gerekecektir.

b) 6502 Sayılı Yasaya Göre:

- Tüketici kredisi sözleşmesi yazılı olarak kurulmadıkça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme yapmamış olan kredi veren sonradan kredinin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez (md.22/3).

- Faiz oranı (md.25),

1) Belirli süreli tüketici kredisi sözleşmelerinde bu oran sabit olarak belirlenir.

2) Tüketici kredisi sözleşmelerinde, akdi faiz, efektif yıllık faizin yer almaması durumunda, kredi tutarı faizsiz olarak sözleşme süresinin sonuna kadar uygulanır.

- Erken ödeme (md.27),

...erken ödenen miktara göre gerekli tüm faizde ...kredi veren indirme yapma zorundadır.

II- Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Kanun

a) Genel Olarak:

Faiz hesaplaması

Md. 26/1: Bir hesap dönemine ilişkin toplam borç tutarı veya hesap bakiyesi üzerinden, o döneme ilişkin hesap özeti düzenlendiği hesap kesim tarihinden önceki bir tarih itibarıyla faiz yürütülebileceğine ilişkin kayıtlar hükümsüzdür.

Md. 26/2: Dönem borcunun bir kısmının ödenmesi halinde kalan hesap bakiyesi üzerinden faiz hesaplanır. Kalan hesap bakiyesine, asgari tutar ve üzerinde ödeme yapılması durumunda akdi faiz, asgari tutarın altında ödeme yapılması durumunda ise gecikme faizi uygulanır. Temerrüt hali de dahil olmak üzere, kart uygulamasından doğan borçlarda bileşik faiz uygulanmaz.

Md. 26/3: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, azami akdi ve gecikme faiz oranlarını tespit etmeye yetkilidir ve belirlediği bu oranlarını üç ayda bir açıklar.

b) Kredi Kartı Sözleşmesinin Tüketici Kredisi Sayılması:

6502 sayılı Yasanın 22/2. maddesine göre;

“Kredi kartı sözleşmeleri, faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkânı sağlanması hâlinde tüketici kredisi sözleşmesi olarak değerlendirilir”. Ancak bu durumda uygulanacak faiz oranı, kredi kartı sözleşmesi uyarınca belirlenen orandan fazla olamaz.

C- Akdi Faiz ve Temerrüt Faizi İle İlgili Genel Nitelikli Kanunlar

I- Türk Borçlar Kanunu

T. Borçlar Kanununun “Faiz” başlıklı 88. maddesine göre,

“1) Faiz ödeme borcunda uygulanacak yıllık faiz oranı, sözleşmede kararlaştırılmamışsa faiz borcunun doğduğu tarihte yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre belirlenir”. Mevzuat hükümleri 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizi Hakkında Kanundur. Halen bu Kanunun 1. maddesine göre akdi faiz oran yüzde 9’ dur.

2) Sözleşme ile kararlaştırılacak yıllık akdi faiz oranı, birinci fıkra uyarınca belirlenen yıllık akdi faiz oranının yüzde elli fazlasını aşamaz. Bu durumda yıllık akdi faiz oranı yüzde 13,5 den fazla olmayacaktır.

T. Borçlar Kanununun “Temerrüt Faizi” başlıklı 120. maddesine göre,

(1) Uygulanacak yıllık temerrüt faizi oranı, sözleşmede kararlaştırılmamışsa, faiz borcunun doğduğu tarihte yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre belirlenir.

Yürürlükteki mevzuat 3095 sayılı Kanun’dur. Bu Yasanın “Temerrüt Faizi” başlıklı 2/1. maddesine göre “....borçlu, sözleşme ile aksi kararlaştırılmadıkça, geçmiş günler için 1 inci maddede belirlenen orana göre -halen yüzde 9- temerrüt faizi ödemeye mecburdur. Ticari işlerde ödenecek temerrüt faizi arada sözleşme olmasa bile Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranıdır”. Ancak TC Merkez Bankası “kısa vadeli” avans uygulamasını kaldırmış olup 31 12 2013 de avanslar için uygulanan akdi faiz oranı yüzde 11,75’dir. “Arada sözleşme olmasa bile” ibaresi arada aksi sözleşme olmadığı takdirde şeklinde anlaşılabacaktır. Zira 3095 sayılı Kanun; akdi faiz ve temerrüt faizinin sözleşme ile belirlenmediği -Kanuni Faiz- hallerde uygulanır.

Md.120/2 “Sözleşme ile kararlaştırılacak yıllık temerrüt faizi oranı, birinci fıkra uyarınca belirlenen yıllık faiz oranının yüzde yüz fazlasını aşamaz”. Bu durumda kararlaştırılacak yıllık temerrüt faizi oranı azami yüzde 23,50 olacaktır.

II- Türk Ticaret Kanunu

Kanunda ticari işlerde akdi ve temerrüt faizi oranı kararlaştırılmaması halinde TTK 9 uncu madde uygulanacak; ayrıca “Ticari İş Karinesi” başlıklı 19/2. madde göz önünde tutulacaktır.

Tüketici Kredileri ve Kredi Kartı İşlemleri için önemli olan TTK 19/2. maddesine göre;

“Taraflardan yalnız biri için ticari iş niteliğinde olan sözleşmeler, Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, diğeri için de ticari iş sayılır”.

Ne tüketicinin korunması hakkındaki Kanunlarda -4077 ve 6502 sayılı Kanunlar- ne 5464 sayılı Kanunda, ne de T. Ticaret Kanununda tüketici kredisi sözleşmelerinin veya kredi kartı sözleşmelerinin ticari iş sayılmalarını engelleyen bir madde, -örneğin bu sözleşmelerin ticari iş sayılmayacağı veya bu sözleşmelere uygulanan akdi ve temerrüt faizleri hakkında T. Borçlar Kanununun uygulanacağı gibi- bulunmamaktadır. Aşağıda açıklanacağı gibi “Tüketicinin korunmasına ilişkin hükümler saklıdır” fıkrası (TTK md.8/3) da tüketici kredilerinin ticari iş sayılmasına engel değildir.

Bu durumda bankaların tüm işlem ve fiilleri ticari iş sayıldığından (TTK md.3) tüketici kredi sözleşmelerine ve tüketici kredisi sayılan kredi kartı sözleşmelerine uygulanacak faizler hakkında TTK 8. ve 9. maddeler göz önünde tutulacaktır.

III- Ticari işlerde faiz

1- “Oran serbestisi ve bileşik faizin şartları” başlıklı

Madde 8- (1) Ticari işlerde faiz oranı serbestçe belirlenir.

(2) Üç aydan aşağı olmamak üzere, faizin anaparaya eklenerek birlikte tekrar faiz yürütülmesi şartı, yalnız cari hesaplarla her iki taraf bakımından da ticari iş niteliğinde olan ödünç sözleşmelerinde geçerlidir. Şu şartla ki, bu fıkra, sözleşenleri tacir olmayanlara uygulanmaz.

(3) Tüketicinin korunmasına ilişkin hükümler saklıdır.

(4) Bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırı olarak işletilen faiz yok hükmündedir.

8/1. fıkradaki “Ticari işlerde faiz oranı serbestçe belirlenir” ibaresinin akdi ve temerrüt faizini kapsadığı tartışmasızdır.

Bankalarla müşterileri arasındaki tüketici kredileri ve kredi kartı sözleşmeleri ticari iş sayıldığından, TTK 8/1. maddesine tabi olacak ise de maddenin “(3) Tüketicinin korunmasına ilişkin hükümler saklıdır”, fıkrasının tartışılması gerekecektir. Acaba tüketicinin korunması sonucu; tüketici kredilerinde akdi ve temerrüt faizlerinin serbest olarak belirlenemeyeceği, örneğin tüketici kredisi sözleşmesinin TTK 19/2 maddesine tabi olmadığı veya T. Borçlar Kanununun uygulanacağı ileri sürülebilecek midir?

Yargıtay’ın bir kararında¹

“...6102 sayılı TTK’nın 8/1. maddesinde ticari işlerde faiz oranının serbestçe belirleneceği hükme bağlanmış, aynı maddenin 3. fıkrasında ise tüketicinin korunmasına ilişkin hükümler saklı tutulmuş, başkaca bir istisna getirilmemiştir”, denilmiş; böylece tüketicinin korunması söz konusu olduğunda 8/1. maddesindeki serbestiye bir istisna getirildiği kabul edilmiştir. Bu durumda istisnanın uygulanması sonucu; tüketici kredisi sözleşmelerinin T. Borçlar Kanununun 88 ve 120. maddelerine tabi olması gerektiği ileri sürülebilecektir.

Oysa, TTK 8. maddesinin 3. fıkrasının 8/1. madde ile hiçbir ilgisi bulunmamaktadır. Zira; TTK 8. maddenin 3. fıkrası ne Hükümet Tasarısında ne TBMM Adalet Komisyonunda kabul edilip Meclise sunulan T. Ticaret Kanunu metninde yer almamaktadır. Hükümet Tasarısında TTK 8. madde iki fıkradan oluşmuştur

“Faiz Oranı

Madde 8- (1) Ticari işlerde faiz oranı serbestçe belirlenir.

Ticari işlerde; kanuni, anapara ile temerrüt faizi hakkında, ilgili mevzuat hükümleri uygulanır”.

Tasarının 9. maddesinde ise sadece “Bileşik Faiz” tanımı yer almıştır.

Meclise sevk edilen Adalet Komisyonu Tasarısında ise, 8. madde “(1) Ticari işlerde faiz oranı serbestçe belirlenir”, şeklinde tek fıkradan oluşmuştur.

9. maddede ise “Bileşik Faiz”e yer verilmemiş, Hükümet Tasarısının 8. maddesinin (2). fıkrası aynen bu maddeye konulmuştur.

Meclis toplantısında 8. madde görüşülürken 1. fıkradan oluşan madde yerine 4 fıkradan oluşan bir madde önerilmiştir.

Meclis Başkanı önergeyi oylatmadan önce katılıp katılmadıklarını Adalet Komisyonuna ve Hükümete sormuş, katıldıkları cevabını alınca, önerenin gerekçesini okutmuştur.

Bu gerekçe özetle şöyledir;

- “8. maddenin başlığı
- III - Ticari işlerde faiz
- 1. Oran serbestisi ve bileşik faizin şartları”
- 1. fıkra Tasarıda ve Meclise sunulan metindeki gibi aynen korunmuştur.
- 2. fıkranın eklenmesi “...Türk hukukunda bileşik faizin tek istisnasını oluşturan bu hüküm, bankacılık uygulamasında önemli bir ihtiyaca cevap vermektedir” şeklindeki gerekçe ile açıklanmıştır.
- 3. fıkranın eklenmesi “Bileşik faiz tacir olmayan sözleşmelere uygulanmayacaktır” şeklinde gerekçede ifade edilmiştir.
- 8. maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırı olarak işletilen faizlerle ilgili olan 4. fıkranın eklenmesinin gerekçesi olarak “Hükme aykırı olarak yürütülen faizin hukuken yok olduğunun belirlenmesi suretiyle, müeyyide hem açıklığa kavuşturulmuş, hem de ağırlaştırılmıştır hükmün yeni şeklinin ihlalini göze alabilecekleri caydıracağı düşünülmektedir” denilmiştir.

Oylama sonucunda; 8. madde önergedeki gibi aynen kabul edilmiştir.

Böylece, “Yasa koyucunun açık iradesi sonucu, Tüketicinin Korunmasına İlişkin hükümler saklıdır”, şeklindeki 8/3. fıkranın doğrudan, Yasaya yeni olarak ilave edilen bileşik faizle ilgili olduğu tartışmasızdır. Bu durumda tüketici kredilerine ve kredi kartları işlemlerine genel nitelikli Kanunlar uygulandığı takdirde TTK 8. maddesine göre gerek akdi ve gerekse temerrüt faizi oranlarını, bankalar ile tüketici kredisi sözleşmesi ya da kredi kartı sözleşmesi yapan kişiler serbestçe ve geçerli olarak belirleyeceklerdir.

TTK 9. maddesinin uygulanması ise akdi faizlerin ve/veya temerrüt faizlerinin oranlarının belirlenmemesi halinde söz konusu olacak; o takdirde ilgili mevzuat olan 3095 sayılı Kanuna göre akdi faiz birinci fıkraya göre halen yüzde 9, 2. fıkraya göre ticari işlerde

temerrüt faizi “Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz -halen yüzde 11,75- olacaktır.

D- Akdi Faiz ve Temerrüt Faizi İle İlgili Özel Nitelikli Kanunlar

I- Bankacılık Kanunu’nun 144. Maddesi

“Bakanlar Kurulu, bankaların ödünç para verme işlemlerine uygulanacak azami faiz oranlarını ...tespit etmeye, bunları kısmen veya tamamen serbest bırakmaya yetkilidir. Bakanlar Kurulu, bu yetkilerini Merkez Bankasına devredebilir”.

Bakanlar Kurulu, bu yetkilerini Merkez Bankasına devretmiş ve Merkez Bankası bankaların ödünç para verme işlemlerine uygulanacak faiz oranlarını -bir istisna dışında- serbest bırakmıştır.

Merkez Bankası tebliğine göre²

Madde 4³:

Bankalarca reeskont kaynaklı krediler dışındaki kredilere uygulanacak faiz oranları serbestçe belirlenir. Ancak kredili mevduat hesaplarına uygulanacak azami akdi ve gecikme faiz oranları, 2 Nisan 2006 tarihli ve 26127 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanan Azami Faiz Oranları Hakkında Tebliğinin (Sayı 2006/1) 3. maddesinde belirlenen akdi ve gecikme faiz oranlarını geçemez.

Belirtmek gerekir ki, tüketici kredileri ve kredi kartları işlemlerine ilişkin krediler 5411 sayılı Kanunun 144. maddesindeki “Bankaların ödünç para verme işlemleri arasındadır”.

II- Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 26. Maddesi

“Faiz hesaplama” başlıklı ve kredi kartları ile ilgili 26. maddenin 3. fıkrasına göre, “Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, azami akdi ve gecikme faiz oranlarını tespit etmeye yetkilidir ve belirlediği bu oranları 3 ayda bir açıklar”.

TC. Merkez Bankası 12 Haziran 2014 tarihli basın duyurusunda, 1 Temmuz 2014 tarihinden itibaren kredi kartı işlemlerinde geçerli üç aylık akdi ve temerrüt faizlerini açıklamıştır.

Buna göre azami bir aylık akdi faiz oranı yüzde 2,02, bir yıllık azami akdi faiz oranı yüzde 24,24.

- Azami bir aylık temerrüt faiz oranı, yüzde 2,52, bir yıllık azami temerrüt faizi oranı yüzde 27,24 dür.

Buna karşılık Türk Borçlar Kanununun akdi faizler ile ilgili 80. maddesi kredi kartlarına uygulandığı takdirde, kararlaştırılacak azami akdi faiz oranı yıllık yüzde 13,5, TBK 120. maddesi uygulandığında kararlaştırılacak azami temerrüt faiz oranı yıllık yüzde 23,50 olacaktır.

III- Özel Kanunlardaki Düzenlemelerin Genel Kanunlara Göre Öncelikle Uygulanması

Gerek Bankacılık Kanunu (Md.144) ve gerekse Banka ve Kredi Kartları Kanunu (Md.26/3) bankalar açısından özel Kanun niteliğinde olup; genel Kanun niteliğindeki gerek T. Borçlar Kanununa ve gerekse T. Ticaret Kanununa göre öncelikle uygulanırlar.

E- Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi

Yargıtay'a intikal eden bir davada davacı, ödenmeyen kredi kartı borçları nedeniyle davalı hakkında yürütülen takibe itirazın iptalini istemiş ve icra inkâr tazminatı talep etmiştir.

Yüksek Mahkeme⁴,

.....

TBK 88 ve 120. maddelerinin emredici nitelik taşıdığı ve taraflar ileri sürmese de resen gözetileceğinin kabulü gerekir. O halde faize ilişkin TBK'nın 88 ve 120. maddelerinin uygulanması gerekmektedir.

Faiz (anapara faizi) ödeme borcunda uygulanacak yıllık faiz oranı sözleşmede kararlaştırılmışsa buna itibar edilecektir. Burada bir sınır getirilmiştir. Sözleşme ile kararlaştırılacak yıllık faiz oranı, birinci fıkra uyarınca belirlenen (yani 3095 sayılı yasaya göre belirlenen) yıllık faiz oranının yüzde elli fazlasını aşamaz.

TBK. m.88/f.2 atfıyla 3095 sayılı, yasa m.1 ile belirlenen faizin yüzde 50 arttırımlı hali, yani yüzde 9 + 4,5 = yüzde 13,5 oranını aşamaz. Burada emredici hukuk kuralı devreye girmektedir (TBK m.88/f.2) TBK'nda "temerrüt faizi" başlıklı düzenlemede de (m 120) şu şekilde bir çözüme gidilmiştir. Uygulanacak yıllık temerrüt faizi oranı, sözleşmede kararlaştırılmamışsa, faiz borcunun doğduğu tarihte yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre belirlenir (TBK m.120/f.1 atfıyla 3035 sayılı Yasa m.2).

Uygulanacak yıllık temerrüt faizi oranı, sözleşmede kararlaştırılmışsa, bu oran (sözleşme ile kararlaştırılacak yıllık temerrüt faizi oranı), birinci fıkra uyarınca belirlenen yıllık faiz oranının yüzde yüz fazlasını aşamaz. (TBK. m. 120/2- atfıyla 3095 sayılı Yasa "md.2 adi işlerde yüzde yüz fazlası yani yüzde 9 + yüzde yüz fazlası yani = yüzde 18'i; ticari işlerde avans faizinin yüzde yüz fazlasını yani avans faizinin iki katını, 1.1.2011 tarihinden 31.12.2012 tarihine kadar avans faizi yüzde 15 olduğundan iki katı olan yüzde 30'u aşamayacaktır" demiştir.

Yargıtay'ın, kredi kartı borcu nedeniyle kredi kartı işlemlerine uygulanacak akdi ve temerrüt faizleri ile ilgili yeni bir kararında, 2013 yılında verdiği kararlardaki gerekçeler tekrarlanmış olmakla birlikte, neden TBK 88 ve 120. maddelerinin emredici olduğu ayrıntılı biçimde açıklanmıştır.

Yüksek Mahkemeye göre⁵,

Genellikle Kamu yararının, kamu düzeninin, genel ahlakın, zayıfların, kişiliğin korunmasına hizmet eden ve bir hukuki işlemin şekline ilişkin getirilen hükümler, emredici hukuk kuralı özelliği taşır. Emredici kurallar aksi taraflarca kararlaştırılamayan ve uyulması zorunlu olan kurallardır. Bu kuralların uygulanmaması konusunda yapılan sözleşmeler hüküm ifade etmediği gibi, emredici kuralın uygulanmasına da engel teşkil etmez. Bir hükmün emredici nitelik taşıyıp taşımadığı genel olarak kuralın ifade ve yazılışından anlaşılırsa da bazı durumlarda değişiklik gösterebilir. Bu yüzden ilk olarak maddenin yazılış ve ifade tarzına bakılmalı, maddenin düzenleniş amacı da değerlendirilerek kuralın emredici nitelik taşıyıp taşımadığı tespit edilmelidir.

.....

Yukarıda yapılan tüm açıklamalar değerlendirildiğinde, TBK'nun 88. ve 120. maddelerinin emredici nitelik taşıdığı ve taraflar ileri sürmese de re'sen gözetileceğinin kabulü gerekir.

Ancak bu gerekçelere katılmak mümkün değildir.

T. Borçlar Kanuna göre ticari işlerde akdi ve temerrüt faizlerinde serbesti tanıyan TTK 8/1 ve 19/2 maddelerinin özel Kanun niteliğinde olan Bankacılık Kanununun 144. ve Banka Kartları Kanununun 26/3 maddelerinin kamu yararı, kamu düzeni, genel ahlak, zayıfların kişiliğinin korunması gerekçeleri ile uygulanamayacağı; bu gerekçelerle TBK 88 ve 120. maddelerinin emredici nitelik taşıması nedeniyle uygulanacağı gerekçesi hukuka ve yürürlükte olan yukarıda sayılan Yasalara aykırıdır.

Davacı bankaların davalarda hangi hukuki gerekçelere dayandığı bilinmemekle birlikte, Yargıtay'ın, kredi kartı borcunun ödenmesi davalarında, kamu yararı, kamu düzeni, genel ahlak vd. gerekçeleri ileri sürmemesi, buna karşılık,

- 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 26/3. maddesine göre TC Merkez Bankasının belirlediği azami akdi faiz ve temerrüt faizi oranlarını geçersiz sayıyorsa nedenini
- Kredi kartları işlemlerini Bankacılık Kanununun 144. maddesine göre “bankaların ödünç para verme işlemleri” arasında sayıp saymadığını, sayıyorsa 144. maddenin uygulanıp uygulanmayacağını, uygulanmayacak ise nedenini?
- Kredi kartı işlemlerinin TTK 19/2. maddesine göre “ticari iş” sayılıp sayılmayacağını, sayılmıyorsa nedenini?
- Kredi kartlarına uygulanacak akdi ve temerrüt faizlerinin TTK 8/1. maddesine göre banka ile müşteri arasında serbestçe belirlenip belirlenmeyeceğini, serbestçe belirlenmeyecek ise nedenini?

tartışması ve kararlarında açıklaması uygun olurdu.

Gerek 5411 sayılı Yasanın 146. maddesi ve gerekse 5464 sayılı Yasanın özel Kanun olarak öncelikle uygulanacağı görüşündeyim.

Yargıtay diğer bazı kararlarında⁶,

Kredi kartı faiz ödeme borcunda, yıllık faiz oranı sözleşmede kararlaştırılmamışsa faiz borcunun doğduğu tarihte yürürlükte olan mevzuat hükümlerine -3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizi Hakkında Kanun- göre belirleneceğini kabul etmiş, gerekçe olarak aynı şekilde TBK 88 ve 120. maddelerini zikretmiştir. Belirtmek gerekir ki; kredi kartları sözleşmelerinde belirlenmemiş akdi faiz ve temerrüt faizleri TTK. 19/2. maddesine göre ticari iş sayıldığından, bu halde TBK 88/1 ve 120/1. maddelerine göre değil, fakat TTK 9. maddeye göre 3095 sayılı Yasa hükümleri uygulanacaktır.

Biran için gerek 5411 sayılı Yasanın 144. maddesinin ve gerekse 5464 sayılı Yasanın 26/3. maddesinin T. Ticaret Kanununa ve T. Borçlar Kanununa göre özel Kanun olarak kabul edilemeyeceği; genel nitelikteki Kanunlara Merkez Bankasının uyması gerektiği kabul edilse dahi; gerek tüketici kredisi sözleşmelerine ve gerekse kredi kartı işlemlerine uygulanacak akdi ve temerrüt faizleri oranları TTK. 8/1, 9 ve 19/2 maddelerine göre belirlenecek, TBK 88 ve 120. maddelerinin emredici olarak uygulanması söz konusu olmayacaktır.

Yargıtay'ın 19. Hukuk Dairesi bir kararında konuyu Türk Ticaret Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu Açısından da incelemiş ve ⁷,

Taraflar arasındaki uyumsuzluk ticari nitelikteki banka genel kredi sözleşmesinden kaynaklanmaktadır. Anılan sözleşmenin 38.1. maddesinde temerrüt faizi düzenlenmiştir... Somut olay bakımından TBK 120. maddesinin uygulanıp uygulanmayacağına tartışılması gerekmektedir. Bazı hukukçular anılan Yasa hükmünün ayırım gözetilmeksizin ticari işlerde de uygulanacağını savunmakta ise de, Dairemizin uygulaması 6098 sayılı TBK'nın 88 ve 120. maddelerinde akdi ve temerrüt faizi ile ilgili sınırlamaların ticari işlerde uygulanmayacağı yönündedir.

".....TTK. 8. ve 9. maddelerinin ticari işler bakımından özel hüküm niteliğinde olduğundan ticari işlerde bu hükümlerin uygulanması gereğinin, başka bir anlatımla 6098 sayılı TBK'nun 88 ve 120. maddeleri hükümlerinin ticari işlerde uygulanmayacağına kabulü gerekir" demıştır.

Dipnotlar:

- ¹ 19. HD., 01 Temmuz 2013, 8556/12306.
- ² Sayı 2006/1, 09 Aralık 2006 tarih ve 26371 sayılı Resmi Gazete.
- ³ 2013/8 8 sayılı Tebliğ ile değiştirilmiştir, RG., 25 Mayıs 2013, Sa:27788.
- ⁴ 13. HD., 9 Aralık 2013, 2013/18014, 2013/30720.
- ⁵ 13. HD., 16 Nisan 2014, 2013/30985, 2014/1935.
- ⁶ 13. HD., 17 Nisan 2013 E, 2013/9, 2013/10102, aynı yönde 13. HD., 20 Şubat 2013, 2012/23677, 2013/3866.
- ⁷ 1 Temmuz 2013, 2013/8556, 2013/12306.